

„Ook sukkelaars hebben recht op sereen en respectvol afscheid”

Wie het bij leven niet breed had, moest het vroeger stellen met een zogenaamde armenbegrafenis. Tussen twee „echte” begrafenis door worden behoeftigen als een hond in de grond gestoken. „En dat is nog zacht uitgedrukt”, zegt Charles Heirbrant. Tien jaar geleden heeft hij in het centrum van Brussel de vzw Vereniging voor Begrafenis en Crematies opgericht.

BRUSSEL

Van onze medewerkster
Eva van den Eynde

„D E familie wordt bij die armenbegrafenis vaak niet eens op de hoogte gebracht. Als de gemeentearbeiders tussendoor even tijd hebben, halen ze in het ziekenhuis het lichaam op, stoppen het snel in de grond en klaar is Kees. Dankzij onze vereniging is er daarin veel verbetering gekomen.”

Heirbrant werkte jarenlang in de uitvaartsector. Zijn pensioen besloot hij in het teken van de armen te stellen en richtte daartoe de Vereniging voor Begrafenis en Crematies op. „Ik heb me het lot van de zwakkeren in de maatschappij altijd aangetrokken, dat heb ik van mijn moeder. Als kleine jongen ging ik samen met haar elke week op ziekenbezoek bij de armen. Moeder gaf die mensen dan vaak wat geld. Ook sukkelaars hebben recht op een sereen en respectvol afscheid”, motiveert Heirbrant het bestaan van de vzw.

Armen die gecremeerd willen worden, hebben meestal gewoon pech als er vooraf geen laatste wil is opgetekend. Cremeren is duurder dan begraven en dus wordt hun laatste wil om financiële redenen niet gerespecteerd. „Zelfs wie helemaal niets heeft, kan bij onze vzw aankloppen. Wij zien erop toe dat de overledene een begrafenis krijgt volgens zijn of haar geloof en de waarden die hij of zij nastreefde. Behalve een tussenkomst voor de huur van ons kantoor, krijgen wij geen subsidies.”

De vzw is uniek in ons land. „Maar we komen nergens voor in aanmerking”, zegt Heirbrant. „Begravenissen kan je moeilijk onder de noemer ‘welzijn’ of ‘gezondheid’ plaatsen. Giften krijgen we ook niet, al moet ik daar eerlijkhedshalve aan toevoegen dat we daar ook niet expliciet om vragen. Hoe we dan aan het geld geraken? Ik ga op ‘bedelronde’ in de uitvaartsector. Ik contacteer begrafenisondernemers en tracht dan zo goedkoop mogelijk aan een kist te komen. Ook op bloemenkransen bied ik af tot de bodemprijs. Dan contacteer ik een priester of een andere geestelijke. Vaak verzorgen zij gratis een kleine dienst op het kerkhof of in het columbarium, soms laten we een enveloppe rondgaan waarin de weinige aanwezigen een bijdrage kunnen steken. Helaas gebeurt het soms dat de priester en ik de enige aanwezigen zijn.”

Elk jaar regelt de Brusselse vzw ruim honderd begrafenis voor behoeftigen. Om misbruiken te voorkomen vraagt Heirbrant wel steeds een bewijs dat de familieleden werkelijk de begrafenis niet zelf kunnen betalen. „Onlangs kwamen hier zes zussen en broers een sterfgeval melden. Alle zes leefden ze van een kleine uitkering. Je kan je daar wel vragen bij stellen, maar de overledene moet hoe dan ook een waardig afscheid krijgen, dat is mijn prioriteit. Enige tijd geleden stopte hier een sleet van een wagen voor de deur. Een keurig gekleed paar kwam binnen met de vraag of ik hun familielid kon begraven tegen de allerlaagste prijs.

Charles Heirbrant helpt behoeftigen aan een waardige begrafenis.
© Seb Verhasselt

Toen ik vroeg wat ze deden voor de kost, bleek dat de man chirurg was, maar dat hij geen geld wou spenderen aan een degelijke begrafenis. Ik heb hen vriendelijk doorverwezen naar de reguliere uitvaartsector.”

Toch zijn er ook mensen die echt niets hebben: „De dankbaarheid die die mensen tonen geeft mij de kracht om door te gaan. Zoals die jongeman die zijn doodgeborene dochtertje wilde begraven, maar werkelijk geen duit had. Ik heb

toen een mooi wit kistje op de kop kunnen tikken. Het echtpaar heeft me herhaaldelijk bedankt omdat ze op die manier rustig konden afscheid nemen van hun kind.”

Enkele maanden geleden is er een dakloze gestorven in de gangen van de Brusselse metro. „Niemand wist wie hij was of waar hij vandaan kwam. Uiteindelijk kwam de zus van de man bij mij terecht nadat ze het verhaal in de krant had gelezen. Samen hebben we een

persoonlijke begrafenis in mekaar gestoken en die vrouw was zields gelukkig. Tien dagen lang had ik haar elke dag aan de lijn om me te bedanken voor de mooie begrafenis.”

Tien jaar na de oprichting van de vzw merkt Heirbrant dat steeds meer mensen de weg vinden naar de Arteveldestraat. „Dat komt niet omdat de vzw meer bekendheid heeft gekregen”, zegt Heirbrant. „Wel omdat het aantal armen in de hoofdstad toeneemt. De aangifte van een sterfgeval kan tot 150 euro kosten afhankelijk van de gemeente. Ziekenhuizen rekenen 150 tot 170 euro aan voor het mortuarium — ook al is dat onwettig — en dan is er nog de begrafenis zelf.”

Gemeentebesturen en OCMW's sturen mensen wel naar Heirbrant door, klinkt het. „Eerst liep die samenwerking niet zo vlot. Maar na jaren van onderhandelen boeken we vooruitgang. Bij wie niet van slechte wil is, natuurlijk.”

Gids vat laatste wensen samen

BRUSSEL — Naar aanleiding van het tienjarige bestaan van de vzw Begrafenis en Crematies verschijnt de gids „Mijn Laatste Wensen”. In die gids staan alle praktische zaken die moeten worden afgehandeld bij een overlijden. Op die manier kan iedereen zelf bepalen wat er met zijn of haar lichaam gebeurt na overlijden. De gids bevat ook formulieren over orgaandonatie en het schenken van het lichaam aan de wetenschap. De gids wordt verspreid via de Brusselse gemeentebesturen en OCMW's en is ook te verkrijgen bij de vzw op 02-502.14.24. (eve)

■ users.pandora.be/ais/abc